



NVE

Glommens og Laagens Brukseierforening
Postboks 1209,
2605 LILLEHAMMER

Vår dato: 15.05.2025

Vår ref.: 202511289-2 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVE gir tillatelse til redusert vannføring ut av Mjøsa våren 2025

Vi viser til søknad av 13. mai 2025 fra Glommens og Laagens Brukseierforening (GLB) der det på bakgrunn av lav vannstand i Mjøsa og lite gjenværende snømagasin søkes om å redusere vannføringen ut fra Mjøsa i perioden 16. til 23. mai.

Søknaden

NVE har mottatt følgende søknad:

«Innlandet Bondelag har anmodet GLB om å søke om redusert tapping fra Mjøsa. Bakgrunnen er langvarig tørt vær, lite snø og tørr værprognose med dårlige utsikter for fylling av Mjøsa til vannstand 121,2 m som kreves for bruk av de fleste vanningsanlegg rundt Mjøsa. Landbruket rundt Mjøsa er viktigste leverandør av poteter, grønnsaker og korn i Innlandet, og har en viktig nasjonal forsyningsfunksjon. Det anses som kritisk for produksjonen at vanningsanleggene kan brukes så snart som mulig.

I henhold til manøvreringsreglementet for Mjøsa gitt ved kgl.res. 9.juni 1961 og 15. mai 1981 skal lukene på Svanfoss stå i flomstilling under flomstigning om våren. Flomstilling gir en vannføring i Vormå som er mest mulig lik den naturlige vannføringen som ville vært uten reguleringsanlegget på Svanfoss. GLB søker om å fravike flomstilling innenfor perioden 16. – ca. 23. mai for å sikre en vannstand som gjør at vanningsanlegg for jordbruket kan brukes så snart som mulig. Hvis det blir nødvendig å tappe noe redusert for å holde vannstanden over 121,2 etter 23. mai, søker vi også om at dette kan bli gjort, selv om prognosen i dag ikke tilsier at det blir nødvendig.

Vannstanden i Mjøsa er i dag 121,04 m (NN54). «Vanningsvannstanden» (121,2 m) er det nivået som kreves for at de fleste pumpeanlegg, som henter vann til jordbruket fra Mjøsa, kan benyttes. Dagens prognose tilsier at en vannstand på 121,2 m oppnås ca. 30. mai. Ved å redusere dagens tapping på ca. 330 m³/s til 230 m³/s 16. mai, vil vannstand 121,2 m oppnås 7-9 dager tidligere enn om vannføringen får øke naturlig (reglementsmessig) i takt med vannstandstigningen i Mjøsa.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

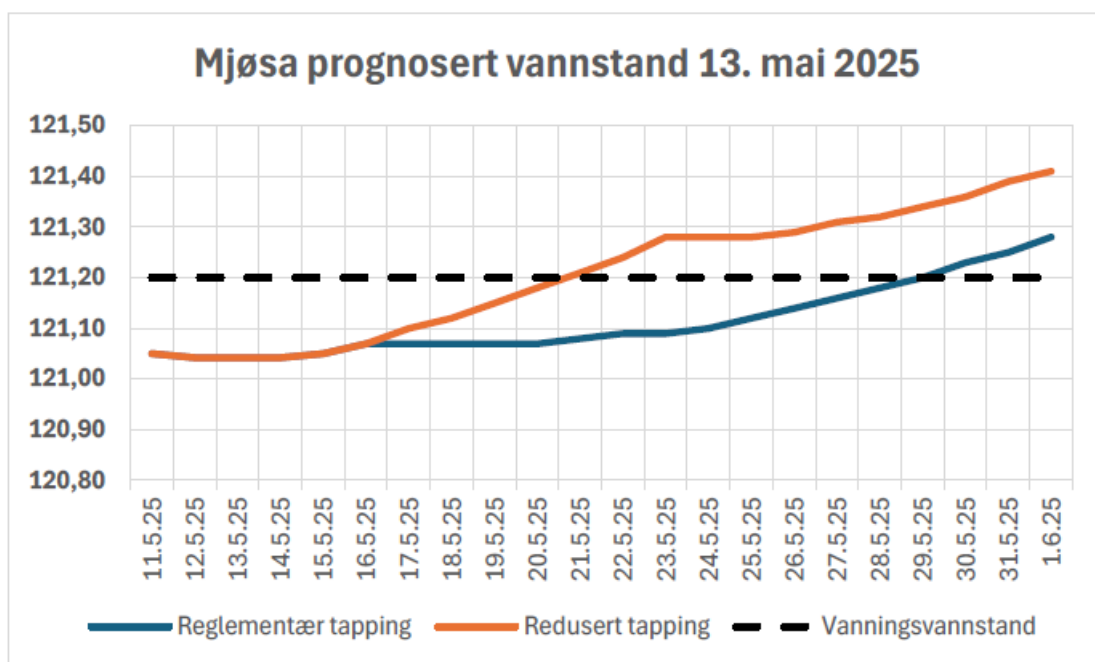
www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

**NVE**Norges vassdrags-
og energidirektorat

GLB søker derfor om å redusere vannføringen i Vorma med ca. 100 m³/s, fra og med 16. mai og fram til vannstanden i Mjøsa når kote 121,2, ca. 22. mai. Vi tar sikte på at vannføringen i Glomma (ref. Solbergfoss) ikke skal synke vesentlig under dagens nivå på 500 m³/s.

Det forventes ikke at redusert tapping i forhold til reglementet vil føre til negative miljøkonsekvenser i Glomma så lenge vannføringen holdes over ca. 500 m³/s, og ikke tillates å synke vesentlig gjennom den omsøkte perioden. En større reduksjon i vannføringen i Glomma ville vært negativt for fugl (hekking og matsøk), fisk (gyting) og bunndyrfauna.



Vannstanden i Øyeren vil være oppe på reglementert sommervannstand fra 16. mai, og vil ikke påvirkes gjennom perioden. Vannstanden i Vorma vil heller ikke synke vesentlig så lenge vannføringen i Glomma er stabil eller stiger. Figuren viser prognosert vannstand i Mjøsa ut mai måned med og uten omsøkt tiltak.»

NVEs vurdering av søknaden

NVE kan gi tillatelse til å fravike manøvreringsreglementet i medhold av § 40 i vannressursloven. Etter denne bestemmelsen kan NVE treffe vedtak om at tiltakshaver (konsesjonær) skal innrette sin virksomhet for å redusere faren for skade. Bestemmelsen gjelder både når det er forhold i eller utenfor et vassdrag som skaper en særskilt og uvanlig fare. Et fravik må ifølge bestemmelsen være begrunnet i særskilt og uvanlig fare for mennesker, miljø eller eiendom.

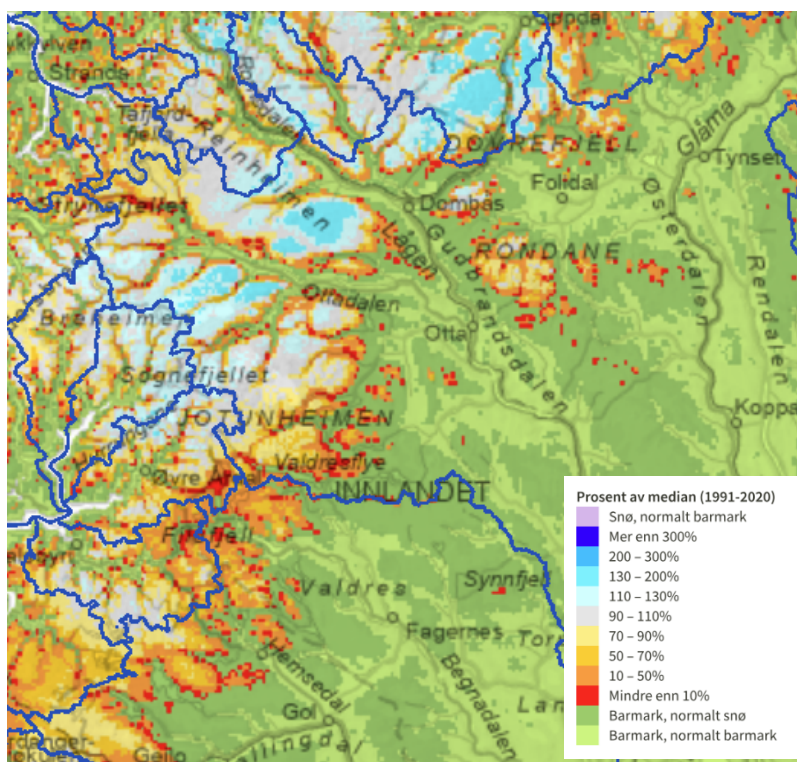
NVE behandlet og innvilget en tilsvarende søknad fra GLB i mai 2022. Den hydrologiske situasjonen i 2025 har flere likhetstrekk med 2022-situasjonen. Per 15. mai ligger vannstanden i Mjøsa noe høyere enn på samme tid i 2022, men til gjengjeld er gjenværende snømagasin i nedbørfeltet vesentlig lavere (se Figur 1). Foreliggende prognoser fra GLB viser at dersom den tørre vær-situasjonen vedvarer og regulær tapping opprettholdes, vil vannstanden i Mjøsa de nærmeste ukene nærme seg 2022-nivå.



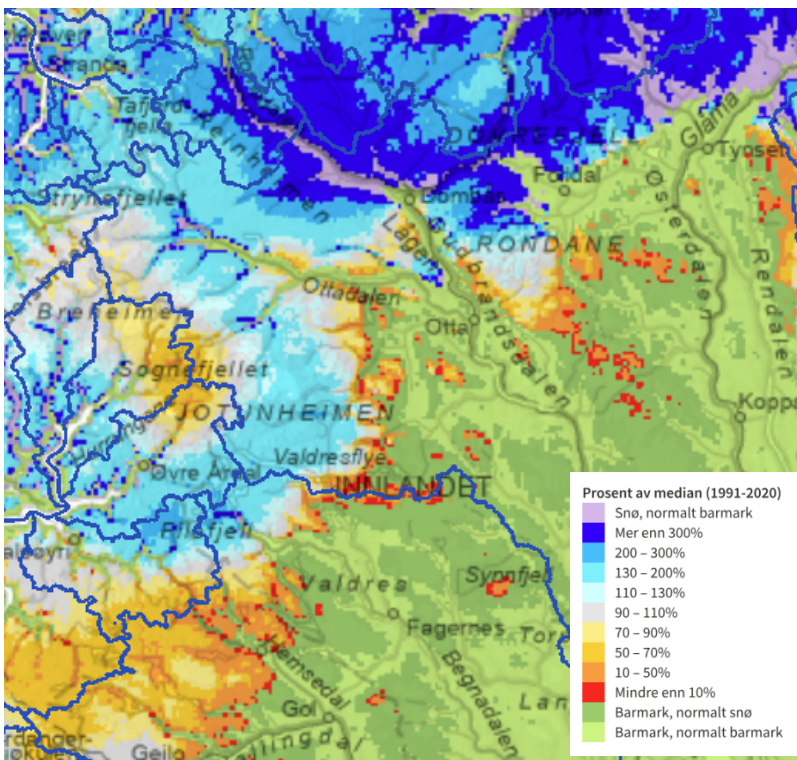
NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

2025



2022



Figur 1: Snømengder i prosent av median (1991-2020) i nedbørfeltet til Gudbrandsdalslågen/Mjøsa. Hentet fra SeNorge.



NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Etter NVEs vurdering er den hydrologiske situasjonen våren 2025 med lav vannstand, lav grunnvannstand og svært lite snømagasin både særskilt og uvanlig. I søknaden opplyses det at landbruket rundt Mjøsa er viktigste leverandør av poteter, grønnsaker og korn i Innlandet, og har i tillegg en viktig nasjonal forsyningsfunksjon. Landbruket er i stor grad avhengig av vanningsanlegg som henter vann fra Mjøsa, og det anses derfor som kritisk for produksjonen at vanningsanleggene kan brukes så snart som mulig. Etter NVEs vurdering faller søknaden fra GLB inn under kriteriene vannressursloven § 40. NVE viser til at dette er en ekstraordinær situasjon som ikke uten videre kan overføres til andre saker.

Det er ventet at vannføringen i Glomma nedstrøms samløpet med Vorma vil opprettholdes omtrent på dagens nivå (ca. 500 m³/s) også ved redusert tapping (grunnet noe økt vannføring i Glomma). Etter GLBs vurdering vil ikke en redusert tapping i forhold til reglementet føre til negative miljøkonsekvenser i Glomma, så lenge vannføringen holdes over ca. 500 m³/s. NVE slutter seg til denne vurderingen.

Selv om det er lav vannstand i Mjøsa i år, og veldig lite snø igjen i det meste av nedbørfeltet, er det nødvendig å vurdere flomfaren ved omsøkte manøvrering. Etter NVEs vurdering er imidlertid sannsynligheten for flom – og særlig stor flom – innenfor den omsøkte fraviksperioden svært liten. Vi forventer likevel at regulanten følger nøye med i utviklingen av snøsmelting, nedbør og flomforhold, og eventuelt endrer tapping dersom utviklingen blir vesentlig annerledes enn dagens prognoser viser.

NVEs konklusjon

I medhold av § 40 i vannressursloven gis Glommens og Laagens Brukseierforeningen tillatelse til å fravike gjeldende manøvreringsreglement ved å redusere tappingen ut av Mjøsa med ca. 100 m³/s i perioden 16. mai til 23. mai. GLB kan ut mai måned tappe noe redusert for å holde vannstanden over kote 121,2 (NN1954), dersom prognosene tilsier behov for det.

Tillatelsen blir gitt på følgende vilkår:

- Det skal føres protokoll for det tidsrommet manøvreringsreglementet fravikes.
- Berørte parter skal informeres så langt det er mulig.
- Regulanten skal holde NVE løpende informert om utviklingen.
- Vi forutsetter at regulanten har ordnet forholdene til de private interesser som eventuelt måtte bli skadelidende av tiltaket.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.



NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Med hilsen

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Tord Solvang
fagleder, flomhåndtering

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

Glommens og Laagens Brukseierforening

Kopimottakerliste:

Innlandet bondelag
Ringsaker kommune – Stein Inge Wien
Glommens og Laagens Brukseierforening – Vassdragsvakt

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen.



NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

	I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.